

Manuscript: FLAMBE SKANE

Proveniens: albar.

Vennersbys waf

Defekt

L. Jrie s.m.

4301: 15a

Long chape

lyra (f) de må stå sig för
fråga om kyrkande, som
stadens "fager i" och för
dessa bebyggelse - de 21 man!
Gud. En borganne - den som
är denne andelning kan inte
6) Går det den färdig vinst

8)

9)

----- Nit och sorgfällighet om Malmös
lämna --- välgång som vår Högä dandz-
Böjninge öfverst --- digt ådaga-lägger, woe
föskeligit at allmän efter --- och öfver-
lig lydnad mätte envar. Jämnt som
bor --- woe för et medersägligt bewis
på en så högherom --- nit at bund-
gjörlece om Björddeningars uperättade
är --- all allmän efterlepad, somraf
till öfverlepadet hörsammande wij samti-
lige Björddening i Malmö Torp och dilla
Torp så mycket beredwilligare efterkomma
bund och ligger, som wij redan förut
finna at et godt ändamål härigenom
söker fördras: emighet, öfverlepadet och
gemensam välgång wännen men brätor
lastar och skada fördras. Jämte de
wij således efter lidsees meständigheter
och vårt öfverlepada begrep hafwa kom-
mit förwärd om förjande fördras
ha efter fördras fördras fördras fördras
la fördras

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

En Björddening i Malmö Torp
som ligger i d. fördras fördras fördras
fördras af fördras fördras fördras
fördras och vår efterkommande fördras
fördras fördras wij at den Högse

Närres välsigna vår Höga Höfdinge med
all välhet och Våd, til dess egen förnjelise
samt vår och Heras välstånd.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

§:1

Äldermannsreglarn tillkännes af Ålörerne i ordning
Närres efter ----- den vanliga Mårsses-
mårssiden, och må inges, som ibes bef
wer g-----der, i denna faller några sin
skjöldighet. Skulle likväl någon vara sjuk
--- liggande dess sidan, som kan ej
samma sjuka emottaga både----- men
varar längre, får den, som anseras äret
därfor skulle tillkänna ---- densamma
sig ånga; då den som varit sjuk till-
hålles at vid årets slut -- ha sin skjöl-
dighet, och det vid lika plikt, som kan
finnas motvillig, som ---- årläggas,
hvarskens utan hinder och följell några
tillkänna äldermannsreglarn, då det honom
i ordningen tillfaller neml: 3 Dr. Smt,
skolandes väl dess vägnande i detta dubbla
faller vara skjöldig til följande af
det, som honom åligger.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

§:2.

Den lilla Klänan hvarred ringes

till samling, han inte alltid höras g---
 hela Pöjen, och i sjönernes är de jfröret i
 Pöjen bröde minas i ständ --- men
 som väder vider sig samman, och den
 som inte hör klädd en dag, han på
 den främman följande dagen, så en
 den någon som inte --- han, beslutar
 detta, at däräst någon är han översigga
 någon hör --- eller eljest vet af
 samlingar, så atts kinder eller kinder
 inte strickar --- eller bud i stället
 för sig, och inte komma han, han skall
 "för i merlig --- plickta hvarje gäst" 20
 4. Sm.

 LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

§. 3.

Philippi Juvri dag föra alla läppor efter
 gammal sed vara --- gen gärligst,
 och den som då vid sjönernes besjures
 någon --- det plickte 2. Sm. Försum
 mar den felande --- plickte hvar
 8. Sm. På samman så följare ---
 då alla läppor skola vara fullkomliga
 plickst, så at --- vid gravninge
 sig följare alla läppor, så följare
 till --- plickt, och däräst han inte
 följande dagen i ständsäger det som
 vider till dubbel: 8. Sm.

§: 4.

Spärras såväl som om våren då
björnen är ut jorden böra rägnvånga-
gjärden vara i det skedd, at icke snö
eller några andra hembesatser kunna
gå öfver de skada rågen. Hvitbrens
gjärde, som den tiden är k---fälligt, kan
plückas 1:1 Sm. Skulle något gjärde an-
tingen genom rågen eller annat tillfälle
om sommaren nederfalla, då besättern
--- på marken och större skada kan ske
på råden, skall ägaren på tillstånd sam-
ma dag "fridliggen" såvida han kan ha-
na så långt och på förut för beslut
och det vid plückas af 8:1; men försum-
mas det andra dagens plückas 16:1 Sm
och så vidare jämte skadans upräkning

§: 5

Som d. Torp 17?? § 6. Men böra 24:1 Sm

§: 6

----- böra såvida möjligt är så på
en gång i korvången ----- dess essas kan
bejota så mycket för än den andras
mogdt; sål ----- dagens till begynn-
de af korvången är utredt efter de fle

Överenskommele må ingen i försin war
tillåtit at måja sin hore wid lika
plikt och lika nödvändigheter, som
någonfrågande 5te § om rågh.

§: 7

Ingen må wara tillåtit at under hösten be-
färes ens annars råghade eller upboundne
äckerstjeken, med mindre han sjelf förs
till riden och råghar up för sig ochicke
ligen där han nödvändigt skall hafwa
sin väg. Föres någon sig härenut, han
plikt för hvarje wagn 4te § om ^{små}

§: 8

Enär hwar skall tjäras til Råghen gifves för
hvarje hr, som det efter uträkningen be-
stiga, hls tjäresumman är behalt. Sedan
mera behales 8te § om ^{små} för hvarje gunga
eller hr som gifves fullkomligen och
hls njtta bejars --- huren, hvilka
penningar gifwas i Råghen hls
a --- hwar --- bejars; och skulle de då in-
komma utgjöra tjärel summan indela
rester på hvarje hr efter antalet a
hr på samma sätt som bejars
--- dermed ~~at~~ resor; dock warde a

Överenskommande må ingen i försameln
tillåtas att mätta sin horn vid lika
plats och lika nödvändigheter, som
någonfrågande 5te § om rågh.

§: 7

Jagen må vara tillåtet att under hösten be-
spara ens annars råghade eller ryghbunden
äkerstjeken, med mindre han själv för-
sill rader och råghar upp för sig skicka
liken där han nödvändigt skall hafva
sin väg. Förser någon sig däremot, han
plikt för ansvarig wagn 4te § om

24

§: 8

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Enär ingen skall tillåtas att bejura sig för
ansvarig för, som det efter uträkningen
skiga, till tillräckningen är behalt. Sedan
mera behalt 8te § om för ansvarig gagna
eller för som tillåtas fullkomligen och
till nytt behalt --- Juren, hvilka
personer förvaras i Rigs Rada till
a --- Juren --- bejures; och skulle de då in-
komma utgjöra tillräckningen iinder
resten på ansvarig för efter notatet
för på samma sätt som bejuranter
--- dermed att ansvarig; dock wurde

Men alla andra i deras ställe för hvilka
 ----- ännu beströmming är gifvaren till Gju-
 rens tillstånd, befriade ifrån den af-
 som ejest för beströmming af Gju-
 ren för de beströmmare, som ärovarne efter Gju-
 rens tillstånd skaffa sig eller uppföra. Men som
 vilken tillstånd --- anvisningen icke vill
 gifva sin del efter anvisningen af sina beströmmare,
 då Gju-
 ren ----- eller vägrar beströmming,
 då han för sin ----- beströmmare njuter -----
 --- Gju-
 rens, han plikter 16:1. samt och
 ännu tillhållas tillståndande ----- sinne
 håll. ----- Men anvisningen af sina beströmmare, då
 Gju-
 rens tillstånd, eller vägrar beströmming -----
 han för sin andra beströmmare njuter Gju-
 rens tillstånd, han plikter 16:1. samt och
 ännu tillhållas tillståndande af denna
 §2 innehåll.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

§ 9

Färdig på val som Gju-
 ren håller på nederväl-
 lid af ärovarne tillståndet et djugu för beströmmare,
 beströmmare; men den, som ännu icke haft sina
 beströmmare på gräs, slipper at hålla beströmmare
 förderstall den, som vid tillfall försam-
 mar at hålla beströmmare och värda Gju-
 rens förut sagt är, han plikter för et

djupa / Dr. som ända upprätthåller församlingen
med den, som församlingen är län på be-
nad med församlingen, han plikter för en dag
församlingen 12:1 som, och ärsämlig för
samlingens följande dagar.

{ Här följer §10 som gränser - när efter §12 }

§: 11.

De vägar som vi gemensamt nyttja från
och av oss alla församlingar när vi behöva
föredrag då äldre och yngre tillväga och
de mästa brunnar förveras, när väglag
ingen skall förveras, när ingen vägra
sin skötselhet vil plikter, som äldre och
när och upprätthåller församlingen skötsel?
vara till hjälp värde och det arbete, som
den berörande skall göra, då församlingen
för tillvärd upprätthållas; men han ingen up-
rättelse för församlingen skötsel med arbete, ge-
det till full behövning för arbetet värde.

§: 12

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Det är väl allmänt att fjärra vägar och
i råg- och havning under vintern, på
sine egna egor, men alldeles allmänt, att
vackningen släppa lät eller billa, alltså de
som försör sig på annat, han plikter §:
som för bort -- och och ända försör

ägaren sin liden skada på rätten.

§: 10

7 priss af fjärdende på Bjelager skiljess må
wakt med fären, och för den, som lagres
4 för hvarje ringning waktan lika mot
den, som äger fj--- sedan det af älde-
mannen är påbegjunt. Så wil som waktse-
tiden --- ifrån wännen och till Allhelgona da
för ägaren förwärdig wakt --- med fjären
så at den, som waktar är skyldig at fram-
drifwa de fj--- Bjelen, som hwar som eller
hemme om morgnens på vederbörlig ---
tid och ställe skiljess levererade. Skiljess 30
något ejut fjärdende --- gånne på marken
och man icke fjärdende till Bjelen, är
det waktens skyldighet at skiljess ägaren
därom. 7 dess förordelse at något fjär, w---
eller lamb skulle hwar som bort till fjären
marade fjär, är den som då denna kom-
mit bort, hade wakt, wid 16 + om
plikt skyldig at låna just den fjärdste
bjelen som waktar; medans af fjärdens
fjärdste och en hel dag om --- hvar
fjärde fjärdste det fjärdste, hvar som
vederlag för vara --- rätteligit, om är
skyldig det fjärdste icke skulle hwar

ägaren sin liden skada på säten.

§: 10

7 priset af fjärrerde på Bjelager skiljefes må-
wakt med fären, och för den, som besitter
4 för burenj rindning waktom lika mot
den, som äger fl--- sedan det af älde-
mannen är påbegjunt. Så wil som waktom-
tiden --- ifrån wännen och till allhelgona da
för ägaren fjärrerlig wakt --- med fjärrer
så at den, som waktom är skijldig at fram-
drifwa de fl--- Bjelen, som buren eller

hemme om morgnen på wederbärlig ---
hå och ställe bjuwit lewererade. Bjuwer
något ejunt fjärrerlig --- gande på mack
och som icke fjärrer buren til Bjelen, är
det waktoms skijldighet at tilwäga ägare
därre. 7 dess förskedde at något fjä, w-
eller lamb skulle buren buren til fjärrer
munde Bjä, är den som då denna buren
mit buren, hade wakt, wil 16 1/2 rind
plickt skijldig at låta just den fjärrer
buren som waktom; medans af fjärrer
fjärrer buren en hel dag om --- bjuwer
fjärrer fjärrer det fjärrer, buren
wedertag fjärrer --- räddeligit, som är
skijld det fjärrer icke skulle buren

klrämma skaffas --- den som försammar en
dags vakt, han plockar 16 l. smt, och ännu
öprämte församlingens följande dagar.

§. 13

Den Kjällestämman som stöter till i Rigen
och uppfyller 2de så kallade spjälkar på
galan, för vid rättare tid, sedan därmed till
sagt är af äldermannen, renas och förbättras
så väl som och legge spjälkarna, emedan nu
ingen i dess församling för beaktas. För
samman några år et dags arbete med
härar och wagen och en karl, han plockar
16 l. för det första 1 d^e smt och för en karl
16 l., samt tillika förbättras till församling
metsens upprättande; men skulle försam-
lingen ej vid de dagarna, så att ingen
årsamling kan ej med arbete, böres
dubbel.

§. 14

Uvildken som offer en annan i
barnar och svärjande eller eljest tilläg-
ger några skjutord och smädelningar
på samling eller sammorstädes, den ska
första gången plocka 1 d^e smt och ännu
i äldermannen och upprättningens

närvaro bedja den förstående om tillgift;
men efter rådant offret plieskes dub-
belt; men hvad lag förstår.

§: 15

= d. Dec 17?? § 10.

§: 16

= d. Dec 17?? § 11.

§: 17

= d. Dec § 13.

4301

§: 18

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

34

= d. Dec 17?? § 15.

(§ 17)

§: 19

= d. Dec 17?? § 16.

(§ 14)

§: 20

På det icke upsigningssammanträderna skall
vara för bevärdig för 2^{ne} om de be-
stämdigt skulle hafva densamma bevisar
vi öfverens at den vil sammanträd,

som äldermanssjödan tillräddes, för ålagas
af åbrorren til skippes Numer eller Numer,
och skall den, som hinderlös vill vägra
sig härjore, vara förpallen til dess plicht, som
1§ om äldermanssjödan förordar.

§: 21

= d. Eric 1733 § 17 men numera omnäm-
nes ej. Slutet lyder:
gjöra, så ofta det begjäres af någon åbrorren.
Beröcker den förre äldermannen i viss red-
visning och det honom bevisas kan, för
hann årlägga det som felar --- plicht, om
hann det vägrar.

36

§: 22LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

= d. Eric 1733 § 18.

§: 23

= d. Eric 1733 § 19.

§: 24

Speciellgenmännen skola på tillräjelse
af äldermannen göra det möjligast
börade til uppförande och värdessättande

af Rådningens anseende, vägrar någon af
dessa äldermännen sin tjänst, plikter den
första yngaren & D^r om, att redare så
ofta det ejer dubbel.

§: 25

= d. Eric 1722 § 21.

§: 26

= d. Eric 1722 § 22.

Ansökt i FLA =
Prenens del
1794.

SKANE
Vennskap till
L. Eric 22

2 ar BE

ej utan grund. Christian III slöt m
~~1544~~ länge från på aieb/ Gustaf Va
för handlingarna och fick först
Sveiges upptagits i fred ska
fiera.

~~Sannolikt~~ Konungen ans
heten i Uppsala och man
"med det första" skulle låta A

V. Torp 1794 I 9.

4301

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

38

Edmunds anförande till Conference
Protocoll, som är nu utskäts
till den 11te dennes

Underknepe Beijerns vi. Kiska Torps bij
haver uprättat följande förbindelse
rel. öfverenskommette som emellann vi
följande Parocher medel.

Äro för vi hemmans ärore, som rätt
till hemmans äger, öfverens komme,
att vilja hafva våra skandjärer
delre vi 4ra eller Fem skifte böger

och det i proportioner efter våra gamla
hemmanstal, endast den delen, som 39
vi har utlagdt af våra fiskars wi-
derskipets delningen det delas efter
som nuvar har utlagdt i 8 Proportioner
2^{dra} Är vi öfverens, at ingen får haf
sitt skieffe wickingers drifwa eller be-
stän utan vi äro alla öfverens derom,
så at förenande strandjärer skall lig-
ga uti allmunt gräsbete, när efter
som för.

3^{die} Skall vi släppa våra kreatur på
----- strandjärer, nu som för, dess
fält, så wäl när som sommar, och
det 3 eller 4ra par på största

4301

V. Trop 1794 II

4301

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4

hemmanstal, och 2^{ne} eller 3^{ne} par på
de minsta hemmanen. Så wäl räknat
skot som litet kreatur, eller i skift ett
kreatur på hwarst tunnland jord på dess
förenande 3^{ne} strandjärer wickingers del-
betes eller wallas.

4de Förbinder vi att ingen får laga nå-
got, utan bja kreatur till gräsning
på dessa strandjärer, men wäl den ena
bestä till den andra res bjemän emell-
om dess ena har för litet och dess andra
för mycket, joko heller får några släppa

Men när det "wahr eller evinnar, för-
de Fläse Bjernmännen äro samms derom
5te Hurad lång eller gödsell angår, så skae
dett vara nu som för oss & Bjernmän
emellan att en och annan af oss skae
få laga lång och gödsell för våra Bjern
ägor vid Rälvsjöen, där man ser sig
bäst tillfälle att skjutfadst.

6te Men äro hurad det angår med Bjern
husdjur och fiskarier; så förbindes nu
denn att inset när efter, som tillstånd
får lösa utomens Siveren, för våra Bjern
ägor att kasta lång nyss och sälja
till ---- eller utan Bjern folk, men
hurad där ---- mer, till deras nödbetref

4301

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

V. Forp 1794 III

4301

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

42

eller förnuft ---- vill vi samteliga
Bjernmän utela ---- wida platzer till
denn, så att man och ---- denn man ha
nu till deras eget behov ---- forp.

7de Att utan Bjern folk, som kommer
---- kända lång eller gödsell, för våra
Bjern --- utan vårt lag och tillstånd,
skall vi alla samteliga Bjernmän waru
samms derom, förbinda och denn afseiga.

Wetta att som förskrepert står, skall
vi och våra efterkommande reijggeligen

hålla och efterse, det vi med våra
egna händer underskrifter och för- 43
märcke skaffat. Som skeddde uti
Västtra Torp den 9de Decembr 1794.

No 1. Peter PPS Petersson	No 11. { Erick Petersson
No 2. Nils Petersson	{ Hans Truedsson
No 4. { Nils Petersson	No 12. Nils Nilsson
{ Jeppea Larsson	No 14. Johan IIS Jonsson
No 5. { Peter Larsson	No 15. Peter Rasmussen
{ Nils NPS Pålsson	No 16. Matts Nilsson
No 6. Nils Erlanderon	No 20. Peter PPS Pålsson
No 7. Nils Hansson	No 21.
No 8. Johan ILS Larsson	
No 9. Peter Pålsson	

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4301

V. Torp 1794 IV

4301

44

No 10. Jeppea Nilsson	No 22. Nils Olsson
	No 23. Olof Larsson

Nämligen vara lika med uppräddoriginala

J. Nalmskrän

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kommensågs lada
d. Torps lada
V. Torps + I

4301

45

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

7 bys lada en stor svart lada -
längar häckad:

Regradering från år 1722 (1766?)

" " " 1750

" " " 1794

Byg. Klara! se "Famuren" 1927.

128 sid.

BG 19

Kommensågs lada
V. Torps lada
V. Torps + II

4301

46

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

Byg lada af fur, smälad, med skjut
lock och med rindade hörn. På lockets
begränsnings inriktar och gränsmärken
märkes. Ena längsidan har inriktat:

| A N O X 7 5 6 X B |

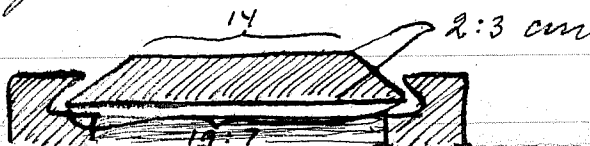
På andra sidan: (år 1756 Västra Torps By)

S N S N 16

(Sven Nilsson Nummer 16) + 1907

Ladans längd 38:2; bredd 22:7; höjd 12:1 cm.

lockprofil:

BG 1933

4301.

Brylåda från T. Torp.
Dat. 1756.

Ymmenborgs Mål
Å. Jönsson d. G. v. Fors
V. Fors III

4301

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Replikerna. Se "Folksamman" 1927. Nos
Ola Bengtsson. Diam. öfre 17 cm, nedre 30 cm,
höjd 44 och 26 cm. Störlängd 46 cm.

4301

28

BENGT ENGSTRÖM.

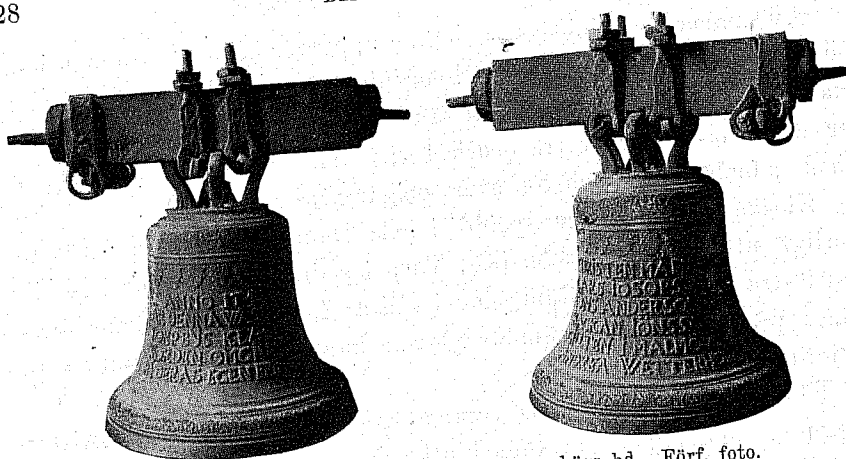

Fig. 3. Byklocka, V. Torps by, Vemmenhög's hd. Förf. foto.

Skriv endast på denna sida!

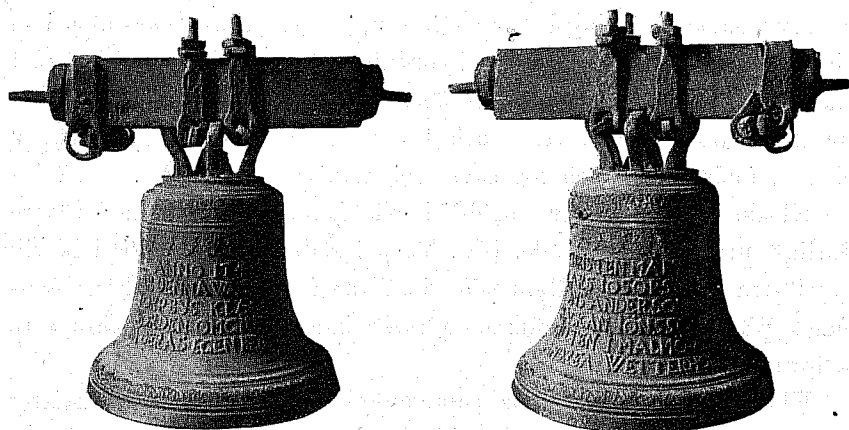

Fig. 3. Byklocka, V. Torps by, Vemmenhögs hd. Förf. foto.

Venerabla församlingens Med
W. Forps för
d. Eric - i - I

4301

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

50

Ombytte af äldermans kredite vid Mår-
söndagskväl vid en gille hos dess äfverande. Ej-
der råhemskransernas uppgörande var det
målslut med smör och bröd, försen röjpa,
pepparrotskött och spetsmaka. Man följde
den nye äldersmannens hem men dess-
friidman "sög man på kändan," då det
stod på glas på locket för äfverande och
allmänna äldermans som druckit hos
dera på glas med krusen. Vid nedre
glaset druckit alla med. Så frågades också,
om det fanns någon, som hade något
emot den nye äldersmannen. Omedelbar

Venerabla församlingens Med
V. Forps för
d. Eric - i - II

4301

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

51

därefter frågade man till den nye,
som tyll på sig en och en.

Äldersmannaslaget, som var upplöst och
afren innehades af andra, gick som ett och
Sesman eller vittare fanns ej.

Forps gamla lida var försedd med skja
lock och hade läderremmar. Den slags vinder
vid en mårsvigille för c:a femtio år sedan
"när de slaps som de var försedd"

I ny beklaga åberöriga församlingens
Meddelare: E. Olovson, 58 år, förs
i byn.

1869.

Burmenchoys And
V. Pops son.
d. Vici: II

4301

52

LEEDS UNIVERSITY
FOLKLANDS

I nya byråden:

Revidering från år 1722 (1766?)

" " " 1865

Skreddning " " 1860

B6.

B_y__O_r_d_n_i_n_g

f_ö_r

W_ä_s_t_r_a__T_o_r_p_s__b_y

u_t_h_i

L_i_l_l_a__I_s_i_e__S_o_c_h_n

o_c_h

W_e_m_m_e_n_h_ö_g_s__h_ä_r_a_d

53

P_r_o__A_n_n_o__1750__e_t_c.

1 - Tillägg till mönsterbyggnaden delvis på interfoli-
eradt ex.

By-

Ordning.

För Västra Torps by i Lilla Isie Sochn.

På thet så mycket bättre ordning må uti Byelag kunna hållas, så skal i hwar By en Alderman tillsättas, på et eller flere År, alt som Byemännens sig therom för- ena, och bör then, som the fläste rösterne fallit på, sig therifrån icke undan- draga. Aldermannen äger makt, när han antingen sjelf, pröfwar nödigt, eller war- der af någon annan tillsagd och påmint, at sammankalla Grannarne och Byemännen, til at gemensamt med hwarandra öfwerlägga om thet arbete the tå wilja företa- ga, eller hwad hälst thet wara må, som til hemmanens bättre bruk, häfdande och förmon lända kan. Thetta sammankallande sker genom en Budkafle, hwilken hos Aldermannen förwares, men när Byemännen skola komma tilsammans bör then af Aldermannen skickas omkring Byelaget, tå then, som en sådan Budkafle, efter ord- ningen, emottaga bör, är förpliktad then samma straxt och utan ringaste uppe- håld til sin Granne fortskaffa, försummar någon thetta, eller wisar härwid nå- gon motwilja, plikte första gången — öre Silfwermynt, och andra gången dub- belt. Byemännens sammankallande kan ock ske genom blåsning utur en Lur eller Horn, eller ock med Trumslag af en Pinna, alt som the sielfwa beqwämligast finna, och sig förena kunna. När Budkafflen således omlupit, eller tekn på fö- renämde sätt, til grannarnes sammankomst, är gifwit, bör åboen sielf ifrån hwarje hushåld, på then thertil utsatte sammelplatzen sig straxt inställa och afhöra hwad som af Aldermannen kan blifwa förestält: Blifwer någon utan laga förfall borta, och sig tå icke infinner, böte then thet giör Twå öre Silfwer- mynt: Sker thet oftare, af tredsko eller wårdslöshet, böte hwarje gång dubbelt. Är Byelaget stort, böra twänne Bisittiare af Aldermannen tillsättas, hwilka äga at afgiöra the förefallande Disputer samt utexequera böterne, hwartil the tröge och motwillige, efter thenne By-Ordning giort sig förfalne. Skulle någon af Byemännen, wara så obetänkt, at wid sammankomsten med oanständiga ord öfwer-

falla Äldermannen, eller någon annan af Grannarne, eller ock utbrista i Eder och Swordom, böte 8 öre ~~Daler~~ Silfwermynt eller mera efter omständigheterna, som brottet är til.

§. 1 Additamentum:

- 1= J thenne By skall Sancte Martini dag eller Mårtens - Mässa Bys Cassa och räckenskaper uplåtas och så tillsättjes älderman, men Nummer från mer N= efter jordebooken; dock gatehuusMän therföre befriade:
- 2= Tecknet till sammanskomsten är nu å bys gato uphängd kläcka, den alle lyda skole.
- 3= Åhr och dag skall hwarje hemmansåbo förestå äldermans Embetet.
- 4= Seer äldermannen genom finger med någon och icke för Bymännen ankla-
mt
gar thess brott, skall äldermannen böta till lådan Sexton öre Silf= :
och then brotzlige likawäl efter thenne inrättning plicktfällas.
- 5= Then eij äldermanskapet sig påtager skal böta tre daler S = til
mtt

lådan, och lijka fult det sig åtaga eller wid Tingrätten dertill dömmas genom stämbning på byens kostnad.

See §. 29.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2.

På thet hwar och en må niuta fred och hägn, böra alla Gärdes gårdar, the ware sig af Sten eller Gärdsle, så wäl som jordwallar, omkring gården, ängar och hagar hållas i fullkommeligit godt stånd; til hwilken ända nödigt är, thet Gärdes Gärds Syn warder höst och vår, eller ock flere gånger om Året, ther så nödigt pröfwes, af samtelige Grannarne förrättad, hwarwid noga bör efterses alla felaktigheter, och thet som så finnes ogilt, skal sedan sättas i fullkomligit stånd innom en wiss förelagd tid, eller plikte then sådant försummar två öre Silfwermynt för hwar ~~fem~~ tärpe och gälde ~~ått~~ thes utan skadan dubbelt åter som theraf timat. Äl-

dermannen bör ock noga tilse, thet ingen sker förnär, utan at hwar håller Gärdesgård efter Hemmantal och Stångfall.

§. 2 Tilöckning.

- ^{mo}
1 = Skola gärdesgårdarne upfredas enär Älldermannen tillsäijer.
^o ^{ne}
2 = Skola the sýnas af 2 = Män.
^o
3 = laglige wara philippi Iacobj dag.
4. böter Twå öre eij för famb utan hwart täppe eller gärdesgård.
5. hålles gärdesgårdarne wid mackt efter urgambla anrättningen, och ther the tillförene uprättadt.
^o
6 = efterhösten och när kälen af jorden går skal noga råggården förbättras.

see §. 38

3.

Enär någon Gärdesgård omkring åker, äng, hagar eller betesmark blåser neder, eller eljest finnes odugelig, bör then straxt utan drögsål förswarsgod uppsättias; försummar någon thet sedan han antingen sielf. fådt therom kunskap, eller blifwit af Älldermannen, eller ock någon annan af grannarne härom tilsagd, böte Fyra öre Silfwermynt för hwart Creatur som therigenom inkommer, och fyller therjemte skadan, efter Byelagets bepröfwande.

§. 3. Tillägges.

- ^o ^{mtt}
1 = Fyra öre S = förstås med hästar, stoo, oxar och koor, men Twå öre
^{mtt}
S = för fåhr och Swijn, samt Ett öre S = för gäss och grijsar.

4.

Likaledes böra alla Grindar, hwarest the behöfwas, hållas i godt stånd så at therigenom inga Creatur inkomma, warder thet försummat, plikte

Sexton öre Silfwermynt och ersättie skadan. Wid samma plikt böra äfwen alla led och öppningar på wintervägar, straxt om våren upfredas: Och på thet Byemännen måge så mycket bättre härwid kunna taga theras skyldighet i akt; ty komma hädanefter alla Grindar them emellan så at fördelas, som thet för hwar och en kan falla beqwämligast.

§. 4. Förökes med efterfölljande, jemte 34. § ^{en} 1=;

^{mo} 1= om någon mans tienstefolk öpmar och icke igenstänger grinden, utlägger dess huusbonde eller maatmoder böterne och afdrage i dess lön: eller ock utmätes af 2= ^{ne} Män thesamme hoos tienstehionet genast.

5.

På thet Diken, ther ortens belägenhet sådant fordrar, må med thesto större nytta anläggas och wid makt hållas, är nödigt thet Dikes Syn hålles åtminstone twänne gånger om året; then första om wår- tiden när Kälen går utur ~~marken~~ jorden, på thet man bäst och säkrast må se, hwarest watnet på åkrarne stadnar, och hwarest thet beqwämligast låter sig afleda; och then andra om hösten, då noga efterses bör, huru hwar och en, så til sin egen, som sine Grannars nytta och fördel fullgiort thet honom ålegat.

§. 5.

Hörer icke till thenne wår ort, såsom jorden med sand är blandat.

6.

The Aflops- och Floddiken hwilka Dikes Synen finner nödige, böra ständigt hållas wid makt, på thet watnet må therutur få sit fria och obehindrade aflopp: men ther så hända skulle, at Rågrannars ägor möta och dämna samma watn, äro the förpliktade at thet igenom sine

4301.

Ägor utan drögs mål genomgräfwat och utsläppa; försummar eller eftersätter någon thet, sedan han therom blifwit tilsagd, plikte ett halft öre Silfwermynt för hwarje ~~famn~~ stycke jord och betale thess utan Dikare lön särskilt.

7.

På thet Åkerbruket må så mycket förr och säkrare komma uti fullkomligt godt stånd, är nödigt at en wiss tract af Åker årligen til omansning och dikning företages; hwarförutan Skårdiken som finnas nödige emellan Åkrarne, böra af grannarne så goda och fullkommelige updikas, som nödwändigheten fordrar, samt diken på the ställen, som Dikes Synen förordnat, tilböriligen uprensas och wid makt hållas, jemwäl ock alla höga dikes renar upgräfwat; Åliggandes Aldermannen at noga tilse thet torfwen af Renarne, så wäl som dikes mullen blifwer på åkrarne utförd på the ställen,

ther thet bäst behöfwes. Skulle någon härutinnan wisa tredsco och ~~möt-~~ wilja, hafwe grannarne frihet at taga dikare, och sedan låta af then treds- ⁶³ ka utmäta dikare lön, jemte — öre Silfwermynts böter för hwarje famn, the således för honom updika låtit.

§. 7. lämpas icke till thenne Bý lijksom §. 5.

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

8.

Til förekommande af then skada och olägenhet, som ofta theraf förorsakas, at then ena grannen uppå then andras sådde åkrar, förderfwar och nedtrampar hans säd, böra samtelige grannarne, efter giörligheten, göda sina åkrar på en tract och skifte, så at the ther kunna utså enahanda säd om höst och wår; och emedan Råg-sädet bäst och säkrast utöder then skadelige Landt- eller Flyg- hafran; ty är högst angeläget at thetta sädet mäst idkas, på the orter ther then samma sig inrotat.

4301

§. 8. Hwar och En må göda sine åkrar ther han tienligast finner, och
tå wängen till fälad är utlagder.

9.

Enär Byemännen således om wären kommit öfwerens, hwarest the wil-
ja så sin wintersäd, böra alla gärdes gårdar i rättan tid upfredas, så
at när Sädes tiden om hösten infaller och grannarne warda af Älder-
mannen therom tillsagde, bör sädes gärdet innom et dygn wid åtta öre
~~daler~~ Silfwermynts plikt wara upfredat. Skulle någon sedan sådt är,
insläppa sine Kreatur, böte för hwartera, jemte skadans ersättiande, ett
öre Silfwermynt, och ware wid samma straff förbudt at uprifwa sin gär-
des gård omkring trädets gården, så framt icke alla grannarne therom öf-
werens kommit.

§. 9. dock kommit öfwerens att tiudra på egne ägor om efterhösten
ther så kan finnas bete, men som det sällan eller alldrig skeer, så
wore thenne punct å wår ort alldeles onödig.

10.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

6

see 31. §.

Ej må någon om höst eller winter insläppa lösa Kreatur på rågen
at beta innan Äldermannen sammankallat grannarne, och the tå pröfwa at
thet utan skada ske må; gör thet någon eljest, plikte hwarje gång ett
öre Silfwermynt för hwart Kreatur, han således insläpt.

§. 10. dock för oringade Swijn pliktes Fyra öre ^{mtt} S af ägaren förs-
ta gången och andre gången eller flere intages thet och döm-
mes till dubbelt.

11.

Såsom thet ej ringa skada förorsakar, at hästar och andra

kreatur warda om wåren, sedan kålen är utur jorden, insläpte uti ångarne til bete; Altså warder thet, utan högsta nöden och öfwerenskommelse, aldeles förbudit: Bryter någon häremot, plikte för hwart Kreatur — öre Silfwermynt.

§. 11. J swår fodertijd niutes denne förmån i korn wången, men ej rågwången till skada må någon insläppa i sine ågor wid Sex-
mtts
ton öre S = plickt.

12.

På thet Ångarne ej måge warda alt för mycket utgnagne och nedtrampade, hwaraf ganska stor skada, och afsaknad på nästan Års gröda förorsakas; Förthenskul är högst nödigt, at the om hösten, sedan the blifwit lagom betade, warda, på the orter, ther thet sig giöra låter, strax upfredade. Giör någon häremot, sedan grannarne om ångarnes hägn sig för-
enat, plikte — öre Silfwermynt, och ware äntå förbunden kreaturen straxt uttaga.

§. 12. Som icke så förhållas på thenne wår ort, som ångarne blandade äro med åkrarne.

67

13.

Enär Äldermannen antingen sielf pröfwar nödigt, eller blifwer af någon annan påmint, at låta ifrån Åkrarne och i synnerhet Sådes gård den utsläppa thet öfwerflödige watnet, bör en karl ifrån hwart matlag på föresattannstund och tid sig infinna, samma arbete at förrätta; försummar någon thet, eller går bort innan alt är fullgiort, böte 2 öre Silfwermynt, och betale thes utan, efter Byemännens bepröfwande, them som arbetet för honom förrättat.

14.

Wid then uti nästföregående §. utsatte plikt, böra Byemännen

om vår och höst, så snart tillsådt är, uppå Aldermannens kallelse sig inställa, at emellan Åkrarne upköra och rätta fororne, samt flere watuforor anlägga, ther så nödigt pröfwas; wid hwilket tilfälle Aldermannen med samtelige grannarne hafwa noga at tilse, thet alla skiften blifwa rätt håldne efter Stångfall och upsatte Råmärken, hwilka nödwändigt böra wara af Sten, emedan Pålar både rutna och kunna af wårdslöst folk snarare bortköras.

15.

Någre dagar innan Slåtter tiden om Sommaren infaller, skal Aldermannen kalla grannarne tilsammans, at med them öfwerlägga, när the wilja begynna at slå sine samfälte ängar, börandes nödwändigt skiften och tegarne, en eller flere dagar förut, utstakas och utwadas; Försummar någon thetta, plikte 12 Öre Silfwermynt första, och andra gången dubbelt. Och skal thet åligga Aldermannen med the öfrige Byemännen at noga tilse, thet ingen härwid sker förnär, utan at en riktig och rätt utwadning blifwer skiften emellan förrättad, och Sten i stället för Pålar til råmärken uti ängarne nedsatt; hwarefter alla böra på en gång begynna at slå, så at then ena icke trampar och nedkör then andras gräs; Slår någon, sedan sålunda skift är öfwer rätta Lineen, uppå sin grannes äng, betale höet eller gräset dubbelt tillbaka, och plikte thes utan En Daler Silfwermynt.

§. 15.

Jngen wid samma plikt må inköra säd eller hö förän alle ense äro, på det ingen skall förlora något, eij heller må någon om nattetijd inköra det ringaste, som lämbnar öfwerflödigt miss-täncker om snatteri.

16.

Ingen må afslå sine Åker renar i Sädes gårdet innan samtelige grannarne sig therom förent och Bytes renarne först blifwit delte wid

2.öre ~~daler~~ Silfwermynts böter, och gälde thes utan skadan för thet gräs han för sine grannar nedtrampat.

17.

UNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Alla nödiga vägar innom ägorne samt til och från By, böra grannarne emellen fördelas; sedan hälle hwar sit wäge stycke förswarligen wid makt; Försummar någon at bättra then bro eller wäge stycke, som honom tildelt är, sedan honom är witterligit, at then är ogild, eller han af Äldermannen therom tillsagd blifwer, böte 2.öre ~~daler~~ Silfwermynt; Skulle han äntå widare tredskas, hafwe Äldermannen med Bisittarne makt at för lego låta laga thet som ogilt är, och sedan af then tredska, efter godt finnande, legan jemte böterne uttaga. Och på thet Byemännen måge så mycket beqwämligare kunna köra öfwer diken, hwarest the hälst åstunda, samt slippa at hålla renar och bivägar på åtskillige ställen; alt-

så skola, til dikens conservation; som the eljest nedköra och igentrampa, lösa Flyttje-Broar i hwarje By hållas; och kunna 2 eller flere Åboar sättia sig tilsammans, och sig om Broens byggande och wid makt hållande förena. Hwilken som en sådan Bro af wårdslöshet sönder körer eller eljest förderfwar, ware pliktig then samma straxt laga och i sit förra stånd sättia. Then som af samma Bro, sidst om Hösten, wid sädens inbergande sig betient, skal ock wara skyldig then at hemföra, och öfwer winteren i förwar hålla, hwilken som häremot bryter, plikte efter omständigheterna, som Byemännen skälighet pröfwa.

UNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

18.

se 44. § en.

Ingen ware efterlåtitt, at, utom samtelige grannarnes öfwerenskommelse, beta eller tiudra sine Kreatur uti Äng eller Sädes-gärde, än skönt thet skedde på hans egna ägor; gör någon thet, plikte hwarje gång, för hwart Kreatur två öre Silfwermynt.

4301

19.

X Sedan ängarne äro afbergade böra om hösten inga kreatur theruti insläppas, innan Äldermannen sammankallat grannarne och the sig förent, så wäl om tiden när sådant ske må, som ock om antalet, och hwad slags kreatur the wilja ther insläppa. Likaledes bör thet förhållas när sädes gårdet om hösten blifwer ledigt, och Säden inbergat. Hwar som häremot bryter, plikte två öre Silfwermynt.

20.

På thet Ängswallen ej må för mycket uptrampas och skadas, skal, uti the ängar, ther ej almän farwäg är, ingen wara tillåtit at köra wår eller höst när kälen är utur jorden; och så framt Gärdes gårdarne omkring sådane ängar, böra lagas eller omgärdas, bör gårdslet thertil utkōras medan kälen är i Jorden. Ej heller må någon uti the ängar, ther farwäg är, köra utom rätta wägen. Giör någon annorlunda, plikte hwarje gång 6. öre Del. Silfwermynt med skadans ärsättning;

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

21.

Uppå the orter, hwarest thet brukeligit är, at grannarne samfält uppå en wiss tract eller intaga, så sine ärter eller rofwor, bör ingen tillåta sine barn eller andra gå at plocka ärter eller uptaga rofwor til kokning, utan om sådant må tillåtas, böra samtelige grannarne therom tillsägas, på thet ingen må therwid giöra then andra förnär, eller sine grannars Åkrar nedtrampa, eller böte hwarje gång Fyra öre Silfwermynt. then ther pläcker uppå annans ägor.

22.

Skulle en eller flere af Åboerne i Byen, hēlst ther samfält Skog är, wilja upsättia Stengårdar eller Jordwallar, ther thet lägligit är, och Sten finnes at tilgå, böra the öfrige grannarne therifrån sig icke undandraga, utan ware the alla efter Hemmantal och Stångfall, plik-

tige, thet samma äfwen at efterkomma, och fullgiöra; Giöra the thet ej, bör Byemarken straxt skiftas och delas, på thet then flitigas och wil- ligas Skog, ej må igenom then trögas motwilja och lättia blifwa uthug- gen och ruinerad.

§. 22. Jngen skogh finnes till thenne By.

23.

se 46. § ^{en} =

På the orter, ther wallgång hållas, böra samtelige Byemännen sig therom förena, som the för sig drägeligast och bäst finna; och bör ingen som hafwer Kreatur på samma mark och bete, sig therifrån undandra- ga, wid then plikt som grannarne åsämjas.

§. 23. then icke efterlefwer thenne punct föder och lönar herden plick-
te hwarje gång åtta öre ^{mtt} S =

4301

Til Skogens och Utmarens thesto bättre skötsel och conserva-
tion, böra Grannarne och Byemännen, hilst på the orter, ther ej tilrücke-
lig och öfwerflödig Skog är, hwart år komma öfwerens om theas hyggen,
som ske på samfält Byemark, såsom, på hwilken plats eller ställe sådant
ske må, samt huru mycket hwar och en må tillåtas at hugga. Är Skogen så
tillräckelig, at swedjande kan tålas, bör en wiss tract thertil, för hwar
Åboe utmärkas, på thet then ena ej må then andra på något sätt förför-
dela. På thet ris och qwistar ej må kastas omkring i Skogen, betet til
stort hinder och men, så böra, på the platzer, ther timmer wed, stör och
gärdsel fälles alla toppar qwistas och riset til en, af Byemännen utsedd
tienlig platz, sammanföras, til at ther til någon nytta förbrännas. För
öfrigit måge Byemännen om Skogens rödning, skötzel samt conservation
för framtiden, sielfwa förordna som the, efter hwarje ords beskaffenhet,
finna bäst och tienligast wara.

§. 24. är af lijka innehåld med §. 22. så att wij icke i brist af skogh
oss therom kunna förena.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

25.

Om Fiske och Fiske watn, kunna Grannarne och Byemännen sig sielf-
wa förena, alt som the, efter omständigheterna i hwar By pröfwa bäst och
nyttigast wara.

§. 25. hwar och en hafwe frijhet draga landnoot i hafwet saaklöst,
och annat fiske finnes intet.

26.

Skulle någon af Byemännen upfinna något, som ej allenast wore
tienligt, utan ock nödwändigt til Byens och Hemmanens förbättring, bör
Åldermannen sammankalla samtelige grannarne, och therom öfwerlägga: Men
ther så hända skulle, at the andre tå stadnade i thet slut, at the icke

wilja thenna förbättring sig åtaga, hwarigenom then rättsintes och wäl-
menandes goda upsåt blefwo hindrat, hafwe han frihet, at af Utbyamän och
grannar, som äro förståndige och goda hushållare, jemte någon Lands be-
tient, om så nödigt pröfwas, kalla Syn och Besiktning; Och therest tå
befinnes, at Grannarne i Byen oskäligen satt sig emot thet, som wärkeli-
gen warit til Byens nytta och förbättring, plikte tå hwartera som thet
giort — daler Silfwermynt och ware thessutan skyldige at betala
them, som Synen och besiktningen förrättat, samt fortsättje äntå straxt
och så snart giörligit är, thet arbete som then wälmenande föreslagit.

§. 26. lämbnas till dombstolens bepröfwande ther sådant framdeles
skulle yppas i vårt Byelag wara nyttigt och oumgängeligt.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

27.

Skulle sedan Åldermannen sammankallat grannarne, och the sig
förent om thet arbete the tå wilja begynna, thet ware sig antingen Slåt-

ter, Sädens bergning, eller hwad hälst thet wara må, någon i Byelaget theruti finnas efterlåten, tredsk och försummelig, hwarigenom the öfrige uti sit giöremål blefwo hindrade, waren the tå icke skyldige at wänta på then tröge, utan hafwe frihet sit arbete fullända, och han skylle sig sielf för then skada han therigenom lider. Men ther någon för åkommen nöd och fattigdom, eller annan oförmögenhet, ej hunne med at fullborda sit arbete, såsom Byens nytta och angelägenhet fordrar, niute han tå i Sädens och bergnings tiden, med mera, hielp af grannarne; hwaremot han, antingen med annat arbete, eller skälig betalning, efter Äldermannens och Bisittarnes bepröfwande, bör them theras besvär ersättia, wägrar thet, böte tå efter Byelagets godtfinnande.

28.

Uti the Byar, ther Boställen belägne äro, skal Innehafwaren eller Åboen theruppå wara förpliktad, at giöra alt samfält arbete med sine grannar, uti alt thet, som kan lända Byen och Hemmanen til fördel och nytta, och må han på intet sätt sig therifrån undandraga. Sätter han sig theremot, äge Äldermannen och grannarne makt at leja för hans arbete, och sedan af honom uttaga legan för arbetet, jente böterne, efter omständigheterna, och Byemännens bepröfwande.

29.

Skulle någon af Byemännen wara borto, när the af Äldermannen wara sammankallade, bör then samma wid sin hemkomst, hos Äldermannen sig underrätta, om hwad tå beslutit blifwit, eller eljest kan wara befalt, och ware han sedan skyldig thet samma i alla delar at efterlefwa, lika som han sielf warit wid sammankomsten närwarande.

§. 29. under dess frånvaro må dess dräng på sambling gå, som sin matfader sedan wid hemkomsten underrättar, försummas thet, någon till sambling kommer, skall likwähl Twå öre Stt efter §^{en} bötas.

30.

Ingen må Inhyses hion, eller annat folk af mindre frägd, på sine ägor intaga; innan grannarne gifwit thertil sit bifall; gör thet någon, plikte En daler Silfwermynt och ware äntå förbunden slike Personer straxt bortskaffa, ther Byemännen sådant begära och påstå.

31.

Alt ifrån kälen går utur Jorden, til thes hon åter kälad warder, böra Swinen wara ringade, och skola the äntå, när Säden inköres warabinstängde eller utur vägen, hwar som häremot bryter, plikte för hwart

Swin efter 10. §^{en}

4301.

81

32.

Bar eld må ej bäras hemmanen emellan, ej eller i Stall, Fähus, lada eller annat uthus, och skal jemwäl i thesse rum alt Tobaks rökande wara förbudit: Ej må Eld lemnas osläkt eller owårdad i Kölna, Pörten, Badstuga eller Smedja, eller plikte then annorlunda härmed förfar en daler Silfwermynt, Aldermannen med Bisittiarne böra twänne gånger om året nemligen höst och vår besiktiga alla Eldstäder i hela Byelaget, och the som tå finnas så bofällige, at eldswåda ther igenom tima kan, böra besiktningsmännen låta nederslå, och ägaren böte.

§. 32. ägarne må hafwa 2^{ne} dagars nåderum uplaga sprickor, som eij farlige äro, men om Sommaren 14. dagar att giöra ny skorsten eller eldstad, som besiktningen finner rådeligast wara, och then tå eij fullgort sin skyldighet plikte En Dr Silf^{mtt}.

33.

Alla Byar böra med watn wäl försedde wara, och skola til then ändan alla Brunnar, Källor eller andra samfälte watuställen för kreaturen, ständigt hållas wid makt, och när nödigt är, at the böra rensas eller upgrafwas, får ingen sig therifrån undandraga wid 6 öre ~~dalen~~ Silfwermynts plikt, gör thet någon, hafwe Äldermannen och Byemännen makt, at låta för then motwillige leja arbetare, samt sedan Arbets lönen jemte böterne af honom uttaga.

34.

På thet thenna By-Ordning som åtminstone en gång om Året för samtelige grannarne bör upläsas, må til alla delar så mycket strängare blifwa efterlefwad, ty skal ingen til ursäkt tiena at hans barn, legofolk eller torpare, honom owetande, sig emot By-Ordningen ~~ffär~~ för-gripit, utan ware han, som i gården husbonde är, pliktig at swara til alt thet, som hans husfolk häremot bryta; til följe hwaraf husbonden är förbunden, at, efter Äldermannens och Byemännens bepröfwande, böterne straxt 8⁸ utlägga, och må han therföre taga sin ersättning igen af tienstehionetz lön, och arbete eller penningar af sine husmän och Torpare.

35.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Ther flere Byar gräntza tilsammans i Åker, äng och betesmark, antingen the mötas i öpet fält, eller hafwa Åker och tege, skifte med hwarannan, eller ock äro med gärdes gård och stängsel skilde, böra the i alla delar wara förpliktade, at hålla then ordning och fred emot sina grannar som By-Ordningarne innehålla och stadga wid samma böter.

36.

Alla Böter, som efter thenne By-Ordning blifwa utsatte, äga Bisittiarne, efter Äldermannens och Byemännens godtfinnande, af then brottslige at uttaga; Och ther then, som til böter förfallen är, skulle wägra at them straxt betala, hafwen the tå makt at af then gensträfwige taga

pant, och läggen honom sedan wiss tid före, innom hwilken han then inlösa må, försummar han thet, warder panten til then mästbiudande försåld, och öfwerskottet, sedan böterne guldne äro, honom återstæld. Skulle någon wara så obetänkt, at under en sådan förrättning, med hugg och slag, eller oanständiga ord öfwerfalla them, som thenna utmätning förrätta, plikte tå han efter Aldermannens och Byemännens godtfinnande. En daler mtt
S =

37.

Huru the uti By-Ordningen utsatta böter må fördelas, lemnas wäl til hwar och en Bys egit godtfinnande, doch på thet Aldermannen må kunna hålla så mycket bättre hand och upseende theröfwer at By-Ordningen til alla delar noga efterlefwas, ty är billigt at han för sit omak och beswär niuter en del theraf, och at en del lemnas til Soknens fattige,

eller ock användas til något nyttigt samfällt arbete för hela Byen: Men at använda them til Dricka och Brännewin, eller wid utsatte samqwäm them gemensamt förtära, ware aldeles förbudit. På hwad sätt thesse penningar må bäst och säkrast förwaras, samt huru för them redo och räkning giöras bör, måge Byemännen sig sielfwe förena.

§ . 37. Böterne som få blifwa i thetta Byelag skola efter öfwerenskommande wid Mårtensmässotijd så delas, att the fattige theraf sin dehl Christeligen niuta skole men thet öfriga kommer an tå på Byemännens godtfinnande hwartill the skole användas.

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

För öfrigit och som thet icke är giörligit, at projectera alt thet, som til hwarje ort lämpeligit är; så förmodas at Byemännen uti hwar och en By lära sielfwa efter hwarje Orts särskilte beskaffenhet, så inrätta sin By-Ordning, som the til Byens och Hemmanens nytta och

förmon,finna bäst och lämpeligast wara; Dock så at thet,som uti then-
na By-Ordning stadgas,och til samma ort lämpeligt är,icke må theruti
uteslutas,utan fast häldre tilläggas thet,som theruti icke är omrört,
och likwäl til then Byens förmon tienar. Och på thet samma By-Ordning
må sedan komma til så mycken bättre och kraftigare efterlefnad,ty
skal hwar By,om så åstundas,äga frihet at låta sin By-Ordning wid Hä-
rads Tinget upläsas och stadfästas.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

§. 38.
ens

Wångarne skole åhrligen efter 2. §. = lydelse af älldermannen genom
kläckringningen på gatan eller samblingplatsen fred lysas philippi
Jacobi Dag,och the Creatur,som utan minne eller wilja af Bylaget i

swår fodertid insläppit,såsom dragare,the skola ägarne utlösa med
mtt ne
Två öre S = förutom skadan efter 2 = Mäns besiktning.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

§. 39. Säger någon att hans Boskap eller Creatur med ominne kom öfwer an-

87

nars gärde eller dijke,tå granskas thet,om så förefinnes plikte then
gärdet hålla bör första gången två öre S = för hwart hufwud,men and-
ra gången ligge thet i twäböte efter 3 = ^{die en} § =. Men finnes ~~thet~~ det öf-
werklagade gärdet lagligt,så skall ägaren utlösa sielf sine Creatur
jemte skadan ärsättja.

§. 40 säger någor thess Creatur inkomit genom öppen grind,och ingen weet
för wisso,hwem then öppen lämbnat,tå warder ägaren för böter och ska-
destånd alldeles frijkänd,dock skall han sådant alt bewisligt göra,
eljest tienar icke thet för någon ursäkt,att blifwa förskonter.

§. 41 Hoo som hafwer skadelig Boskap eller Creatur,som nedrifwer gärde el-

ler them öfwerspringer utj wång eller obärgade ägor, then samma bör thet häfta, när han therom åtwarnat blefwit, försummas sedermera, plick-
te ägaren Åtta öre S^{mtt} = hwarje gång, och ålldermannen må saklöst thet häfta: skulle thet än icke uteblifwa, warde ägaren skyllidig thet i huuse
hålla, eller böte fem daler S^{mtt} = till Bylådan och lijka fult alt skadestånd utan skonsmåhl.

42. Hafwer någor Giäss, som öfwerflyga och går i säd eller gräs, tå skall ägaren åtwarnas dem at stäckia, der slikt försittes, plikte ägaren 1^{mt}/_{ne} S = stycket, och ålldermannen med 2 = män stäckja theras wingar ofördröijeligen;

43. Om någor finner främmande Creatur i sine ägor, må them icke lämlästa, slå eller å ringast sätt skada, then sådant obetäncksammeligen utöfwar, gälde utom skadans ärsättiande, En Dal. S^{mtt} = till lådan och lijka fult

hafwe Creaturetz ägare frijhet honom lagsöka, att undergås bör, utom thet-
ta förenandet, lagligit straff och botum.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

8

44. Jngen må hafwa något Creatur utj tiuder hwarcken å egne eller andras ägor, innan alle öfwerenskommit efter 18. §^{en} = två öre S^{mtt} = hufwudet och tiuderrepet förfalle till Bylådan: hafwer man litet lamb, bagge eller kalf å åcker bund., eller egna ängeskifte, lämne ålldermannen ther om nästa sambling kundskap, på det icke något swek å annors ägor må/skee, eller upväckes disput och oredor hwars Creatur, och sedan ägor thet
betades uppå: then thetta försummar böte Ett öre S^{mtt} = hwarje gång.

45. Ålldermannen skall noga handhålla öfwer Tiggare äcken, som allom åligger wid 8^{mtts}/_{ne} S = plikt till nästa by utgiöra, eller skylle ålldermannen sig sielf den fattige att få bortföra, skulle någon tredsko finnas i anseende till onde vägar eller annat olagligit förhinder. så kommer en

annan att emot betallning köra och den tredsko jemte böterne att ärsätt-
ja.

46. Utom wallhion och fäherdes uppehållande efter 23. § ^{en} kommer äfwen
wackthåldning ofta att skee till ägornes befriedande och Creaturens
ihoopsamblande, det ingen må sig undandraga wid 12% S ^{mtts} = plikt och
lijka fult betala then i hans ställe fullgiordt dess skyldighet.

47. Ingen inhyses eller huusman må hafwa något Creatur i bete och gräskan-
de utan tillstånd och gräs giäld, antingen efter ~~för skett~~ öfwerenskom-
melse eller ock betingande med åldermannen och bylaget: then thet gör
betale 12% S ^{mtt} = för hwart hufwud af alle slags Creatur undantagandes
gås och and ^{2/3}st: i böter och lijka fult wanliga gräsgälden: eij hel-
ler må någon intaga främmandes Creatur i stället för sine egne i bete
emot samma plikt och gräsgäldsbetallande, utan så är att han them om
winteren legt och födt till sitt gårdzbrukz idkande med nytto..

4301.

48. Såsom thet ock nu oseed, som äfwen en skadelig wahna är med lösa hun- 91
dar, så blifwer sådant förbudt, och skall ägaren af lös hund therföre
böta Sex öre S ^{mtt} = utom skadeståndet ärsättia, ther han andra gången be-
trädes plikte dubbelt och 3 ^{die} = resan efter lag 22. Cap: 8 §. Byg B: och
33 C: 1. §. Mis: B: befodras till plikt wid dombstolen på Byens kost-
nad

LUNDS UNIVERSITETS-
FOLKMINNESARKIV

49. Såsom thet icke allenast finnes olagligt, utan äfwen i sig sielfwa
skade och farligt, att hemma bröta sin lintonad utj baakungnar, så är
thet billigt att alle i byen till undwikande af olyckor må genast
uprätta brýtestufwa, therutj alle lijka dehl efter hemmantahlet borde ta-
ga, men som then som minsta hemman äger, mästa linneda brytax låter, så
skall så af the större, som mindre hemmansåboer jämgodt och lijka utgiö-
ras med timber leer och körslor jemte kostnadene, och skall theremot
huus och inhysesfolken betale för sig när the brýtestufwan niuta åstun-

de, men then efter thenne dagen hemma brýter, skall böta ~~En~~ Dr S^{mtt} = till lådan, och lijka fult näpsas wid dombstolen.

67. Jngen må tillåta emot Kongl. förordningarne, roffoglar skator, kråkor och ramnar i deras trä boningar bygga, then som icke det förhindrar skall utan skonsmåhl hwarje gång en åtting öhl böta till bylaget för- utan fyra öre S^{mtt} = till byens fattige.

67. Wijd upkommande Eldswåda skall alla med hielp bespringa them i nödene stå, och ålldermannen åligger wid förnimmandet häraf genast ringa, elle then elden warse blifwer, och då skall hwar och ett matlag med span och balg framgå låta ett fult wuxit folk eller flere, ther någon för- summar plikte Sexton öre S^{mtt} = ; samt äfwen wijd så olyckeligit till- fälle alle med en bespänd wang och tunnor uppå, att köra fram watn med

ther ålldermannen så befaller, den ock ther utj förebär olaglig ursäkt böte tiugo fyra öre S^{mtt} = 1. lijkaledes åligger thet ålldermannen fram- skaffa genast brandhakarne, hwilka alltid hoos ålldermannen skola qwarligga.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Detta alt hafwe wij samtelige Wästres Torp Bymän oss emellan afslutat till enighetz bibehållande, *osänja* haat och afwunds före- kommande, samt oss allom och wåre efterkommander till gang och nytto. Förmodandes *rom* ödmjukeligen anhålle Wemmenhögz Härads lof TingRätt behagade thetta alt gunsträttwijst fastställa: som wij thett samma nu gemensammeligen underskrifwa. Wästra Torp d: Martij 1750.

N 1 Pär P M Matzon

2

4 Hans Andersson

5 Jöns Andersson

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

22

23

- 6 Hindrick **HP** Pärson
- 7 Hans **HS** Jepson
- 8 Hans **HS** Andersson
- 9 Pär **P P** Pålsson
- 10
- 11
- 12
- 14 Anders **A12** Jönsson
- 15
- 16 Åke **A12** Jönsson
- 20
- 21

Avskrift av BE
i FLA.
Prenumerans ?
1766 ?

SKÅNE
Vennenshög h:d
L. J. re s: m

denna Veie 17?? I S
(1766?)

4301

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

9

Till ämningaste försammande af vår Høga Hofding
någonstunda Kungöförelse, som är grundad på
Kongl: Majts Nådige Föredning af d: 20 Febr.
1742, at uprätta Björddningar i de Beijer, där
sådana icke varit tillräckliga, på det enigheten
skick och gemensam välgång måtte vinnas.
såsom och nödiga Præter vid dödsbäddarne
undvikas, hafva wij underföretagade kom
mit förrevar som följande puncher, hvar
na efter höghetsbörkelig anseelse på
som En Björddning i denna Jure Beij an
neven til Östra Jure Præter i Malmo

för hvar och en år, churu än man till en
 del kunde förut vara kunnig om det som
 öfverlägges på samlingens, ingifva sig på
 vanlig samlingsplats, såvida man är hem-
 ma i Beijer, och icke begiver sig till för-
 fall; men i vidrig väderelse låte man en
 dräng eller annan efter ordnad gå i
 stället för sig, på det manad som afgifva
 på samlingens och således förman till för-
 män ej må vara förman förman. För-
 manar man det, skilje man sig ej och
 man lider någon skada i sin hushåll-
 ning. Men visst kan man vara och af 98
 rikshand icke vill förman till sam-
 lingen när det är somat så, på det icke
 allmänna skall förbjudas gifva sin sigla,
 emedan alla på sådant sätt kunde hålla
 sig undan, plicte den, som vill viligen
 förmanar at gå till samlingens för man
 je gång 4/1. Små.

LUND UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV§ 2

Emedan målbeset i år på påskaden, som a-
 nars är vägen emellan Östra och Västra
 Tysa är så olämpligt at värda på-
 creator skulle lida pris på betydligt
 underhåll om de där endast tillåts;

4301

hafva wij öfverens kommit, at den lilla June-
wäagen, som eljest brukas så brukas, skall
gå på däckell, dock utmärcka Björnäsens
förut spoleken af all ren ång, som skall
upbetas, efter Creaturens mängd Fastän den
en Åren hafver mer ren en annan minn
ågerdore i samma väag, hafver derför
det afseende. wid öfverläggningen huru
mycket åga kan till nytta, alldesom
den, som hafver mindre åger och flere Cre-
tur för efter gommoral och till Björn
Casa behåla en proportionerad och skju-
lig afgift. Efter Creaturens antal beräknas
huru mycket åga at hålla wack i samma
väag eller anordnades, neml. en dag
för huarje tur, och etc. medansagne och
ågren spisa färdere en dag för huarje
tur, när någ--- lifver anordnes. Pris
for någon hwarid i sin skildighet kan
placera §1. Smt och sålta uperäte hvar
förseent är.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

§ 3.

Wij äga icke nu någon fjer campelt i
Björn ----- hvarje -----
----- waje åga gifver ----- 1 Or Smt
och sedan proportioner för hwar tur

4301

hils fulla summeren så befallt; dock för icke
någon gärd, som så färdig till befrämjande
af gärderna vara underkastade vid befrämjande
ens inddelning och uträkning. Järn den 10
den gärderna inddelade, skall man underhålla
af äggarna med försvarligt foder, till skif
tes en dag för hvarje kr., och på icke
den som hvarje gärderna, några eller illa
benämna några annan år, som för sina
barnar söker gärderna fjärrast. Vill någon
vid gärderna underhållande vara befrämjande
och försvara vid tillfall af smittiga eller
benämnen illa barnbarn hvarje, man 10
plikt 1. De smittiga, och upprepade barnbarn
och fjärrasterna. För möjligt och arkt
benämnde smittiga barn, som för sina barnbarn
söka gärderna fjärrast pliktas 16. smittiga.

§. 4.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

7. List af fjärrasterna måste fjärrasterna samman
hvarjens alla fjärrasterna varakt med fjä
ren; dock på det sättet, at barn, som icke
äger flera än tre fjärrasterna, håller varakt hvar
annan ringägg; men barn, som äger
4 fjärrasterna, eller lika med barn, som äger 12, 16
eller flera, och för på öfriga det hvarjens
ordningens tillfaller alla varakt. Smittiga.

något för, väder eller annat förhållande
på marken, varde wackern skyldig att
skaffa det behöfverna till råttan i Byen så
ägnaren för sig påse på att emottaga sin
för, så väl som för en om morgonen när
lika till råttan till för wackern tillståll.
Blifwer något förleatur aldeles förleat ige
som wackerns försummelse, så att det kan
er till främmande By och ej Blifwer up-
lyst för ägnaren atta vederlag som den som
wackern, då tiderom och uperijningarna
skola pågå riken och döma anhängen
till uperijning af hela eller halwa staden.
där (allmoget) eller det som siges tilli-
gåre, aldeles eftergifwa det, och wackern
är tillhållen att en dag med ägnarens
förlåtelse efter det behöfverna, emedan
et gammal förskickning skulle somt kom-
ma till brist af hela årslönen). Hvilket
förleatur som det på marken af ejun-
dom, Blifwer behållt. Främmande må-
gan att wackern polidre är 8de Små
för en dags försummelse och tillståll
gjöre sin skyldighet följande dag.

Wid förleatens mögast för en ny förleat.

at samfällt begynda släta; och må ingen af
 sig bewäga ensam börja. Blijwa Blijwa Blijwa
 åbror eme om hörlämnare; när de bön för
 jagas, skall den gå för sig utom sig
 för --- all --- skall --- et ---
 icke --- afra --- ejest af egeninnighets
 vilja hindra de andra. --- de nämnda
 at den ene åbror vid hörlämnare som g
 --- andras ång eller åker förvar; me
 finnes som beredwillig, at gifwa i för
 sig hand som af förklarande jagis
 Blijwa det spått; men däremot vil
 den självide förvaras sitt fel, och icke
 gifver vederlag för gjord skada, se¹⁰
 som som af den lidande och ålder
 mannska härom Blijwa påminnet, för
 som med penningar eller annat, som
 med den ännu åbror, ärsätja som
 den efter åldersmannens och uplysning
 människans beförskjande och värdering.
 För någon varit det för i denna penne
 den och börjar hörlämnare i förord, som
 själviska förda gången 16%. Små och redas
 dubbelt.

Den ålders till rakens uplysande infaller,

bröjas hörsen af alla på en dag efter öfverens-
kommet på samlingen på samma sätt som
förfäres i 5 §. om hörläsen är stadgat,
neml: at, när halften tiden sammanberas de
hörsens bröjare går den i värdstället
där afseende på oss eller deras motstånd
och i fall någon för brist på bröd ska
nötas at i förordningarna på viss tid
när det kommer till föresatt, alla
nast ha fört på samlingen gifver
sittant tillstånd. Utan detta ordna-
ng gäller denna §² öfverhållare sin
föregående 5 §. innehåller.

§. 7.LUNDS UNIVERSITETS
FOLKLIVSARKIV

I anseende därtill, at korvet på våra
marcher, som äro våra vapen belägne,
kan under tiden lida stor skada af smär-
ta och värme, och dessutom icke alltid
alt korvet möter på en gång, så
ja vi ~~hur~~ och en såsom kan
finna sig sådant vara mer eller mindre
mogen, har vi följt at bygga det i
rättan tid och såsom ha en egen för
månen det fördras.

§. 8.

Til årbällande af rådens beordrande i Båge och
Normvång sedan hösten är begijnt, må vi
som anhängen til en del eller aldeles inbärjat
såd, släppa sina kreatur i hilla eller lösa
wången, utom om man vill lagga dem o
skädes gindra dem. Fröer sig någon häns
af illvilja och arghet, kan plikere för
par och 16¹. Små och ändå behåle skada
sedan den är sijnt af Båge äldermann och y
syningsmän. Skjer en sådan arghet ifrån
pliktens dubbel.

§. 9

-----ning af Jala----- vägar-----
gindra häns kreatur, och härblandt cho, so
lagga för, men på det icke misbruk ha.
vid skall skje, at den ene, som äger ill a
ång vil den andras rådsjåre, gindra dñ.
sina föl-so til och skada på säden för
grannere, för hvarchen gindra sina föl-so
på sina ågre, som äro läggat ifrån den
andras rådsjåre, och eljest i annan häns
delse icke förlänge hälla föl-so på et m
grannens såd belägit ställe; emedan säden
af förmijket eljest skulle skadas af föleri.
Ejre någon hänsos af illvilja, plikere ha

8:1. Smt och som han vid ämnandet icke ändra sig dubbelt.

§. 10.

Om någon, barn undantagne, lämnar värdskapet på öppet öfver sig, plikter den äldre 8:1 och yngre eller tjänstefyrn 6:1 Smt, hvilka sex öre husvärdens lön utlägga som ingens annan följning är, och sedan på lösen af givna.

§. 11

Om hvar och en gifva ~~med~~ med fred och ro skada, och det oerhoffat händer, at barn och tjänstefyrn något förmåner gifviresande personer utom afseende på rätt eller rätt på till oss annars ärbelund, och icke allena afplåta, som afseende till större skada nedbranta flera ärter, som äro i väsen; Dij skadas at den, som befinner i oss annars muns ärbelund utom luf och tillstämjelce skall plikta 8:1 Smt, och utom dess ärbelund skadan såvith den är något af värde; dock värde tillräckande undantagne enpaldige och öfvermåte barn, hvilka hade undersiden vara lufade af någon äldre, som, när så bränder bör sjelf vara

ansvarig för påföljd.

§ 12

När nämningsskället i Råjen betäffar rånsning,
måta alla åbrarna i Råjen på ålderdommen
föreläggelse vara tjänlig till vara försäkrade ut före
saga sig arbetet. Försammar några det försä
dags arbetet, han plikter § 1. Små, och följande
de dagens uperättade församlingen, eller arbete an
bett; men försammar några annan giltigt för
full det tidsta dags arbetet, så att han redan
icke kan --- arbete årsätta församlingen
han plikter 1 2de Små.

§ 13 4301

Skadavård det är icke några rätt grund och
drifkraft till en utvärdering skadligt och
någonstans beprövat, att belägga fjälleri med
penninge plikter, så dock likväl på det
den lastare må bepröva utvärderat och där
igenom annan beprövas till tillförlig och
derförning och rättelse, samt föreläggelse
och en laster efterdröme undvikas wa
der detta skadest, att den är, som i Råje
samling eller ansvorsrätt bepröva --- full
och förklarad till försäkring plikter
1de Små, säger det andra gången, dubbelt men
plikter man

4301

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

säger det ^{bedje} yngre föräres med honom efter all-
 män lag då det åligger äldermannen eller
 någon af ungdomsmannamen at gifva det
 förskjottade tillståndet, som har at pröfa
 honom i den flande för hans för en up-
 penbar Guds meniska, och utskänkas af
 de förskjottade förmaner, som endast med rätta
 tillstånd de förskjottade och endfuchliga. Och så
 som det är en Christelig Anseendes skyldighet
 at icke allena för sin egen person med et
 straffeligt lewende bepröfa Guds ära, utan
 och at se til honom både hans hustru,
 barn och förskjottade må tillaga i Guds-
 fuchten och Christliga dygder, så för att för-
 alla dessa skäl, då de för sig i detta
 fall, vara skyldige til hufvudsak mindre
 plikt de 2de första ungdomen; men
 bedje yngre föräres afven med dem efter
 allmän lag; dock märkes härvid, at de
 yngre personer som icke tillfröer förmanen
 miss begå denna luten, skola då de här
 med första yngre beträffas, vara fria
 från plikten; men allvarigast för-
 manas och anmanas af husbonde eller
 föräldrar at redigera hafva afsig för
 en rätta skuggelse; men förmanas de ofta
 flande föräres med dem som för i

4301

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

denne §: ændret er.

§: 14

Om nogen angiver i angivet Rådhus og
spjælvat omot nogen i Rådet eller ejers
tillægger nogen i Rådet forbeholdsmæssigt
den skal først gøres pligtig 16. 1. Som
denne kan vil krævet sit forhold
og det gøres, pligtig den pligtig dobbelt.

§: 15

Jeg i Rådet må være tillid, at om Søren
den helgedage halve drøjter for fjænt
færd, så at det angives under Endog
den gøres kort eller andet sted, eller et
jæt fjænter dagen med nogle og en
pænde til end fjæntelse, allene
fjæntelse og husstandens skade i
husstandingen, hæl det drøjter og fjænt
jæt gøres sig igennem sådant angif-
rende omhelpe til fjæntede dagers
arbejde. den som bræder Rådhus og
hæller drøjteslag, pligtig først gøres
2. Dr. Som og sådant dobbelt, hvarje
drøjte 1. Dr. 1. Dr. først gøres og sådant
dobbelt, og gøres hælten hælten mindre
hvarje gøres hæl med den fjæntes efter

föregående 13 §. Inne heller man det skje
om lördagen, eller någon annan tid, men
mindre tjänstpliktet ejest förenas sig
til inbördes ro, skickelighet och nijeren
uppförande.

§: 16.

Om någon fälsade emot denna Riksdning
upptrer sig argt och oförlig emot älde
man och uppsyningsmän, då de skola
handhafva rättor och göra sin skyldig
het, uti dessa en sådan arghet skjes en
skjälword eller slag plocka den fälsade 12.
för skjälword dubbelt emot det, som 14.
§: stadgar; men för slag eller förtal ejest
allmänne lag.

§: 17

Med tjänstens slut Måttmännens
för älderns jämte redogörande lämna
inflyttas pliktsordet. Däremot och
Riksdning til den som det därefter
ordningens tillfaller, och ejest finnes
skickelig at vara äldreman, hvilket
då skäl är skickelig i Riksdningens när
varo upelösa Riksdningens så väl til
rättelse för dess som för gamla åren.

om den hvilka borde vara ^{sig} förnuft och
öfren det samma gjöra och det som
--- visar fram, för man årläggas det
som felar.

§: 18

De medel som inflyta i Rigs. Cassa förvaras
hos äldermannen och skola användas til
Rigens gemensamma försvar, til Brand-
redskap, mätt, fattigas understöd, och hvad
annat, som eljest kan behövas; Fördes-
skull på det icke äldermann må miss-
bråkas hafva något af medlen förnuft
lat, och på det redo kan visas när på-
fordras, åligger det äldermannen at på-
dessa tiden, då denna Rigsordning blifver
stadfäst, dock för Rigs medel uprätta en
liten Rott, hvarom hvar wärdingen sjelf
eller efter hans anstaltande några anna
upseende borde som utgöres af Rigs
Cassa, såsom och at emottaga gränser
af dem som wadja medlen i Rigsordning
eller på annat sätt hvilka gränser
han i ~~den~~ försvarar och således förs-
ja under sitt tjänstgör till en annan
träder i hans ställe och på samma sätt
sig förhåller wid plikt för ~~den~~ den

föresummelige af 1de Sons whom församlede
uprättade.

§: 19.

Äldermännens skyldighet är att tillsätta up-
sijningsmännen, då man behöfver deras
Bistånd; men församlen älderman wetherlige
sin skyldighet, då man är beredd om ma-
gon sak och älsken af några sörande de
der igennem finger med dess Bistående, wack
man när sådant wack förberedas man
dubbel skyldig till dess plikt som dess Bist-
ande skall ålägga. Samma lag ware, om up-
sijningsmäns försätta för äldermännens 12.
något felt emot Biståndingen, hwilken
skilja med dem och icke de särskilt ja
upfrå som Biståndingen skilja.

LUNDS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

§: 20

De skickelige män, som af Biståndingen
är tillamnat att w---- mingsman, och
la på tillsättelse af äldermännens gips
m---- möjligen Bistånd till upfrå
och wärksamhet a----- mingsman
håll; wägrar några af dem äldermännens
sig för----- och man försä gånge 2
1de Sons och redan så gån det skjer dubbel.

§. 21.

Om äldermann lifwer sjuk eller efter hufvud
viktigt förfall, at han icke kan förstå
sin själ, skall den, som han öfver, vara
skyldig at så länge gifva honom lifräd
i själens förståelse, als han själv är
stund den samma förstå. Försumma
äldermannen at välja någon i sitt ställe
vid förfallande hinder vare han en
svärig för skadan och plikten äro så
8/. Samt svarje gång; vägrar lifmann
at välja i äldermanns ställe på en så
kort tid, när han lifwer dörrer att
modat, plikten vare 8/. Samt vare allden
samma lag för upprättgommens
som förmanerna at välja andra i sitt
ställe, så de själva äro hindrade,
neml. at beordra plikten 8/. Samt och
uprätta skadan, och vägrar någon, co
alltes, dess att biträde, plikten vare
8/. Samt.

§. 22

Förstås beordrade de ringare beordral
sitts mål ^{som ändra sig} ordning och för-
man i et lifman, och anseger ^{upprätt}
lagen eller efter nu icke kunna til
attmänn

införande ~~av~~ påminnas må af-
 göras och ~~ex~~ regeras af Rigs il ~~och~~ up-
^{lysnings} ~~ma~~ vil förfallande tillfällen; dock
 efter jämföring ~~af~~ ^{af} den plikt som allmänt
 lagen utmärker ~~och~~ i ~~annor~~ ^{annor} ~~hänseende~~ ^{hänseende} efter
 --- och ~~skjälighet~~ ^{skjälighet} ---

At detta förförande är vår friga och
 oberoende --- med våra hän-
 ders underskrift som skjedde i alla
 frie d ---

Lars Nilsson
 N° 5

Jens Larsson
 N° 6

Pengs BAS Andersson
 N° 5

Måns MP Persson
 N° 1

128

Kans HS Jönsson
 N° 1

Kans H P Paulsson
 N° 2

Ola O.K. S. Carlsson
 N° 4

Lars MS Månsson
 N° 2